

NORSK REVIDERT MINI MENTAL STATUS EVALUERING (MMSE-NR3)

Carsten Strobel & Knut Engedal, 2021

Pasient (PAS)/fødselsdato: _____ Språk/tolk: _____

Skolegang/utdanning/antall år: _____ Yrke: _____

Hørsel/høreapparat: _____ Syn/briller: _____

Testleder (TL): _____ Dato: _____ Teststed: _____

Er PAS testet med MMSE-NR3 før? Nei <input type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/>	Forrige testdato	Teststed	Oppgavesett	Sumskår
				/30

Bruk MMSE-NR3 til utredning, forløpskontroll og evaluering av behandlingseffekt ved demens, hjerneslag og andre sykdommer som påvirker kognitiv funksjon. MMSE-NR3 kan inngå ved vurdering av om helsekrav for førerkort er oppfylt. Testen alene er ikke tilstrekkelig til å diagnostisere demens. Diagnosekriteriene for demens *må* også være oppfylte. MMSE-NR3 supplerer annen utredning som somatisk undersøkelse, legemiddelgjennomgang, komparentintervju (med spørsmål om type/forløp/varighet av ev. kognitiv svikt og endret ADL-funksjon) og vurdering av stemningsleie. Eksekutiv svikt, f.eks. etter hjerneslag og ved frontotemporal demens, kan være vanskelig å påvise med MMSE-NR3.

TL bør ha fått opplæring i bruk av MMSE-NR3 og kjenne til «Manual MMSE-NR3». Gjennomføring som ikke er i tråd med retningslinjer for administrasjon, oppfølgende spørsmål og skåring, kan gi for høy eller lav skår. Dette kan få betydning for utredning, konklusjon, oppfølging og behandling. Følg derfor standardisert instruksjon under hver oppgave og bruk «Manual MMSE-NR3». Har PAS lav norskspråklig kompetanse og annet primærspåk enn norsk, bruk fagutdannet tolk (*ikke* slektninger) og språktilpasset stimulusark på oppgave 18, skriftlig kommando.

Utfør testing en-til-en uten pårørende til stede. Slå av mobiltelefoner. Ved behov bør PAS bruke briller og hørselshjelpemidler. Unngå at PAS ser svaralternativer på skjemaet. Les **uthevet** tekst høyt, langsomt og tydelig. Still alle spørsmål, også om oppgaven ble besvart under tidligere stilte spørsmål. All instruksjon kan gjentas unntatt spesifiserte begrensninger på oppgave 12 og 17. Dette gjelder også ved bruk av tolk. For PAS som forstår noe norsk blir oppgavene lettere og kan gi falsk høy skår om stimulusord (oppgave 11) og 3-leddet muntlig kommando (oppgave 17) først presenteres på norsk og så gjentas av tolk på primærspåket. Stimulusord og 3-leddet muntlig kommando bør derfor kun sies på primærspåket.

Ikke gi hint om hvordan oppgavene kan løses eller om svar er korrekt eller feil. Skriv ordrett ned svar på hvert spørsmål. PAS kan på eget initiativ korrigere svar underveis. Ved flere svar på et spørsmål må PAS velge hvilket svar som skal skåres. Dersom PAS har vansker med å gi adekvate muntlige svar, f.eks. ved afasi eller andre talevansker, be PAS prøve å skrive svar på eget ark. Lar dette seg ikke gjennomføre, bruk MMSE-NR3 pekeark på aktuelle orienteringsoppgaver (oppgave 1–7 og 10).

Sett kryss i ruten for «0» ved feil svar og i ruten for «1» ved korrekt svar. Gi aldri ½ poeng. Gir PAS utrykk for ikke å klare en eller flere av oppgavene, f.eks. hoderegning, oppfordre likevel til å gjøre et forsøk. Gjenta oppfordring om nødvendig. Er PAS *ikke* testbar på en oppgave pga. ikke-kognitiv funksjonsbegrensning, notér hvorfor og sett ring rundt ruten for «0». Inkluder likevel oppgaven da sumskår alltid angis i antall poeng av 30 mulige (det er f.eks. ikke tillatt å gi 23 av 28 poeng).

Ved retesting/forløpskontroll: For å redusere læringseffekter fra tidligere testing, bruk nytt oppgavesett som spesifisert på oppgave 11 og 12.

Lavere alder og høyere utdanning gir ofte bedre skår, likeså testing i kjente omgivelser for PAS pga. stedsorienteringsoppgavene. Utførelse kan påvirkes av lite skolegang, svekket syn og hørsel, dårlig dagsform, smerter, lav testinnsats, trettbarhet, afasi, dysleksi, dyskalkuli, ikke-kognitiv funksjonsbegrensning, blyant i ikke-dominant hånd, rusmidler, akutt somatisk sykdom, depresjon, lav norskspråklig kompetanse, stress og testangst. Legemiddeleffekter kan tidvis påvirke resultat negativt/positivt og krever egen vurdering. Sumskår alene gir ikke informasjon om spesifikke kognitive sviktområder som kan være diagnostisk og klinisk relevante. Journalfør derfor også påfallende utførelse (lang tidsbruk, mange korrigeringer o.l.), og hvilke oppgaver PAS ikke får til. Skåringsprofil og vurdering av kvalitativ utførelse kan i tillegg gi informasjon om kognitive restressurser og kompenserende mestringsstrategier som kan være nyttige for tilrettelegging av aktivitet og samhandling.

Skåringstabell MMSE-NR3. Journalfør oppgavesett (ordsett og starttall) brukt i dag: 1 2 3 4 5

		KOMMENTARER TIL SPESIFIKKE OPPGAVER	
Orientering	(oppgave 1–10)		/10
Umiddelbar gjenkalling	(oppgave 11)		/3
Hoderegning	(oppgave 12)		/5
Utsatt gjenkalling	(oppgave 13)		/3
Språk og praksis	(oppgave 14–19)		/8
Figurkopiering	(oppgave 20)		/1
Sumskår			/30

 Var samarbeid/motivasjon/testinnsats uten anmerkning? Ja Nei Usikker

 Var oppmerksomhet/bevissthetsnivå/våkenhet uten anmerkning? Ja Nei Usikker

Vurderes ikke resultat som valid, angi årsak(er): _____

Merknader (atferd, bruk av pekeark, legemidler [inkl. dårlig legemiddeletterlevelse] som kan påvirke kognitiv funksjon, glemt briller/høreapparat):

Start med spørsmålet: **Synes du hukommelsen din er blitt dårligere nå enn den var tidligere?** Ja Nei Usikker
Jeg skal nå stille deg noen spørsmål som vi bruker for bl.a. å undersøke hukommelsen. Svar så nøyaktig du kan.

ORIENTERING

Maks 10 poeng

Prøv å unngå at PAS bruker ledetråder: ser ut av vindu (årstid, måned, sted, etasje), bruker kalender, avis, innkallingsbrev (årstall, måned, ukedag, dato, sted), sjekker dato på klokke, mobiltelefon e.l. På oppgavene 8 og 9, sett ring rundt valgt stedsord.

- Hva er din fødselsdato?** Dag, måned og fødselsårets 2 siste sifre må være korrekt for poeng _____ 0 1
(Sa PAS kun deler av sin fødselsdato, si: **Si hele fødselsdatoen med dag, måned og år.**)
- Hvor gammel er du?** (Sier PAS kun fødselsdato, si: **Jeg mente, hvor mange år er du?**) _____ 0 1
- Hvilket årstall har vi nå?** Gi poeng kun for fullt årstall med 4 sifre _____ 0 1
(Sa PAS kun siste 2 sifre, si: **Si hele årstallet med alle tall. Hva heter det mer enn... [gjenta sifrene PAS sa]?**)
- Hvilken årstid har vi nå?** Ta hensyn til vær, geografiske forhold og ev. kultur (8 samiske årstider) _____ 0 1
- Hvilken måned har vi nå?** Gi poeng kun for korrekt navn på måned, ikke for nummer på måned _____ 0 1
- Hvilken dag har vi i dag?** Gi poeng kun for korrekt navn på ukedag _____ 0 1
- Hvilken dato har vi i dag?** Gi poeng dersom dato for dag er korrekt, selv om måned eller årstall er feil _____ 0 1
- Hvilken by/kommune/bygd (e.l.) er vi i (eller: er vi like i nærheten av) nå?** _____ 0 1
- Hva heter dette stedet/sykehuset/sykehjemmet/legekontoret (e.l.)? (eller: Hvor er vi nå?)** _____ 0 1
- I hvilken etasje er vi nå?** Still spørsmålet selv der bygg kun har én etasje _____ 0 1
Avhengig av hvilken inngang PAS brukte, vil noen bygg i skrånende terreng kunne ha flere poenggivende svar for samme etasje.

UMIDDELBAR GJENKALLING

Maks 3 poeng

Bruk nytt ordsett ved retesting for å redusere læringseffekter fra tidligere testing. 2. gang PAS testes bruk ordsett 2 (tak-banan-nål). 3. gang bruk ordsett 3 (saft-lampe-båt) osv. 6. gang bruk ordsett 1 på nytt. 7. gang bruk ordsett 2 osv. Sett ring rundt dagens ordsett. Repeter ordsettet inntil PAS gjentar alle 3 ord (inkludert lydlike ord f.eks. ved hørselsvansker: «*mål*» for *nål*, «*hatt*» for *katt*) i samme forsøk. Maks 3 presentasjoner.

11. Jeg vil nå si 3 ord som du skal gjenta, etter at jeg har sagt alle 3. Disse skal du prøve å huske, for jeg kommer til å spørre deg om dem litt senere. 1 sek pause etter hvert innlæringsord.

Ordene du skal gjenta er: (1 sek), (1 sek), (1 sek). **Vær så god!**

Gi poeng *kun* for ord etter første presentasjon. Gi 1 poeng for hvert ord PAS sier korrekt, inkludert lydlike ord.

Hvilken rekkefølge PAS sier ordene i, er uten betydning for skåring.

Sett ring rundt ordsett (1–5) brukt i dag:	1	2	3	4	5	Antall presentasjoner (1–3):
Ordene du skal gjenta er...	Stol	Tak	Saft	Katt	Fly	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
	Ekorn	Banan	Lampe	Avis	Eple	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
	Tog	Nål	Båt	Løk	Sko	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>

Etter 3 gjenkalte ord eller 3 presentasjoner, si: **Husk disse ordene, for jeg vil spørre deg om hvilke de er litt senere.**

HODEREGNING OG OBLIGATORISK DISTRAKSJONSOPPGAVE

Maks 5 poeng

Bruk nytt starttall ved retesting. 2. gang PAS testes bruk starttall 2 (50) osv. PAS har ikke lov til å bruke blyant og papir, men kan på eget initiativ telle på fingrene. Gi 1 poeng hver gang PAS trekker 7 fra forrige tallsvar, uavhengig av om forrige tallsvar var feil.

12. Nå litt hoderegning. Hva er minus 7? Rett etter tallsvaret, si: **Fortsett med å trekke fra 7, til jeg sier stopp.**

Før første subtraksjon (å trekke 7 fra starttallet) kan instruksjon «**Nå litt hoderegning. Hva er minus 7?**» gjentas.

Etter første tallsvar kan *kun* «**Fortsett med å trekke fra 7, til jeg sier stopp.**» gjentas. TL har ikke lov til å gjenta starttall eller tallsvar.

Etter andre tallsvar har TL heller ikke lov til å si hvor mye PAS skulle trekke fra. Skriv inn hvert tallsvar og hvor mye PAS trakk fra (-), ev. la til (+).

Sett ring rundt starttall (1–5) brukt i dag:	1	2	3	4	5	PAS tallsvar:	-7 = 1 poeng PAS trakk fra (-), ev. la til (+):
Starttall: Hva er minus 7?	80	50	90	40	60	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
Fortsett med å trekke fra 7, til jeg sier stopp →	73	43	83	33	53	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
	66	36	76	26	46	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
Ved behov, si: Og så videre.	59	29	69	19	39	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
Ved behov, si: Og så videre.	52	22	62	12	32	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
Ved behov, si: Og så videre.	45	15	55	5	25	_____	_____ 0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>

Distraksjonsoppgave: Etter 5 subtraksjoner, eller færre hvis oppgaven ikke fullføres, si: **Fint, det holder. Tell nå nedover fra 100 slik som dette: 100, 99, 98, osv. til jeg sier stopp. Vær så god!** Etter ca. 30 sek, si: **Fint, det holder.**

PAS sine tallsvar: 100, ...

Bruk alltid distraksjonsoppgaven etter hoderegning for å sikre reell kartlegging av langtidshukommelse fremfor arbeidshukommelse på oppgave 13. Distraksjonsoppgaven skåres ikke, men notér vansker: at PAS er langsam (normalt kommer man til minst 85 på 30 sek), stopper opp ved 10er-skift, hopper over tall eller begynner å telle oppover. Klarer ikke PAS å telle nedover fra 100, be PAS telle oppover fra 1 til 10 og så nedover fra 10 til 1.

UTSATT GJENKALLING

Maks 3 poeng

13. Hvilke 3 ord var det jeg ba deg om å huske? Ikke gi stikkordshjelp/hint, sett ring rundt dagens ordsett.

Ordsett (1–5) brukt i dag:

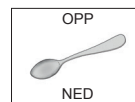
	1	2	3	4	5		
	Stol	Tak	Saft	Katt	Fly	_____	0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
	Ekorn	Banan	Lampe	Avis	Eple	_____	0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>
	Tog	Nål	Båt	Løk	Sko	_____	0 <input type="checkbox"/> 1 <input type="checkbox"/>

Gi 1 poeng for hvert ord fra *dagens* ordsett (både bestemt og ubestemt form entall gir poeng) som PAS sier korrekt, inkludert *samme* lydlike ord PAS sa på oppgave 11. Hvilken rekkefølge PAS sier ordene i, er uten betydning for skåring. Er PAS i tvil om et ord var med, be PAS gjøre et valg. Sier PAS korrekt ord, men så hevder at dette ordet likevel *ikke* var med, gi 0 poeng for dette ordet. Ved flere enn 3 ord be PAS velge hvilke 3 ord som skal være svaret, *kun disse* skåres. Gi 0 poeng for beslektet ord, ord fra andre ordsett enn dagens, ord fra ordsett som del av sammensatt ord, synonym, flertallsform (når denne er annerledes enn entallsform), omskrivning: stoler, skip, pus, gnager, frukt, togbane, lokomotiv o.l.

BENEVNING

Maks 2 poeng

Ved testing og retesting bruk kun stimulusarkene i farger med skje og hammer, aldri andre objekter. Alternative poenggivende svar: ord med skje/skjei, f.eks. teskje/spiseskje/plastskjei, ord med sleiv, f.eks. grøtsleiv, ord med øse/ause, f.eks. grautause, ord med hammer, f.eks. snekkerhammer.



14. Hva heter dette? Vis stimulusarket, pek på skjeen _____ 0 1

15. Hva heter dette? Vis stimulusarket, pek på hammeren _____ 0 1

FRASEREPETISJON

Maks 1 poeng

16. Gjenta **ordrett** denne frasen nå (si tydelig): «**Aldri annet enn om og men**». (Ved behov, si: **Start nå**).

Gi poeng *kun* når hele frasen gjentas korrekt etter første presentasjon med *alle* ord i riktig rekkefølge. Godta dialektvarianter. Gjentar ikke PAS frasen korrekt etter første presentasjon, gi 0 poeng. Si frasen inntil 2 ganger til.

Aldri annet enn om og men _____ 0 1

3-LEDDET MUNTLLIG KOMMANDO

Maks 3 poeng

Legg A4-arket på bordet nærmere TL enn PAS med kortsiden mot PAS. For å unngå at PAS starter før hele instruksjonen er gitt, legger TL egne hender på arket til all instruksjon er gitt. 1 sek pause etter hvert ledd. Gi 1 poeng for hver riktig utførte delhandling.

17. Hør godt etter, for jeg skal be deg gjøre 3 ting i en bestemt rekkefølge. Start først når all instruksjon er gitt.

Er du klar? Gi alle de 3 kommandoleddene samlet og *kun én* gang: **Ta dette arket med kun én hånd** (1 sek),

brett arket på midten kun én gang, med én eller begge hender (1 sek), **og gi arket til meg** (1 sek). **Vær så god!**

Tar arket med *kun én hånd* _____ 0 1

Bretter arket på midten *kun én gang* (med én/begge hender, brett trenger ikke være helt på midten) _____ 0 1

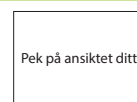
Gir arket til TL (gi også poeng om arket legges på bordet tydelig foran TL) _____ 0 1

SKRIFTLIG KOMMANDO

Maks 1 poeng

18. Nå vil jeg at **du gjør det som står på arket**. Vis stimulusarket mens instruksjon gis.

PAS må peke mot (*eller* ta på) ansiktet sitt for poeng. Peker PAS mot TL, gi 0 poeng. Peker *ikke* PAS mot noen (ev. kun leser teksten), gi instruksjon maks 2 ganger til. Gi poeng ved korrekt utførelse.



Pek på ansiktet ditt (PAS kan bruke én eller begge hender) _____ 0 1

SKRIFTLIG SETNINGSFORMULERING

Maks 1 poeng

Legg skjemaet på neste side med pil «↓» mot PAS. Gi PAS en blyant.

19. **Skriv en meningsfull setning her**. Pek på **X** på øvre del av skjemaet neste side _____ 0 1

Skriver PAS kun ett ord, f.eks. en imperativform som «*Spis*», et subjekt som «*Snøvær*» eller et egennavn, si: **Skriv en hel setning**.

Dersom PAS ikke skriver noe eller skriver tidligere gitt setning/frase, f.eks. «*Pek på ansiktet ditt*», si: **Skriv en setning du lager selv**.

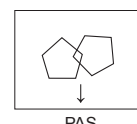
Skriver ikke PAS noe nå heller, si: **Skriv en setning om noe i dette rommet**.

For å oppnå poeng må setningen være forståelig, men setningen kan ha stave- og grammatikkfeil. Gi poeng for spørresetning om kriterier ellers er innfridd. Se eksempler i «Manual MMSE-NR3».

FIGURKOPIERING

Maks 1 poeng

Legg stimulusarket med figur riktig vei (med pil «↓» mot PAS) over øvre del av neste side (over setningen PAS skrev). Legg et viskelær ved siden av. Stimulusarket skal forbli liggende riktig plassert til PAS er helt ferdig (dette er ikke en hukommelsesoppgave).



20. **Kopier figuren så nøyaktig du kan her**. Pek på nedre del av skjemaet neste side.

Du kan bruke viskelær, men ikke som linjal. Ta deg god tid. _____ 0 1

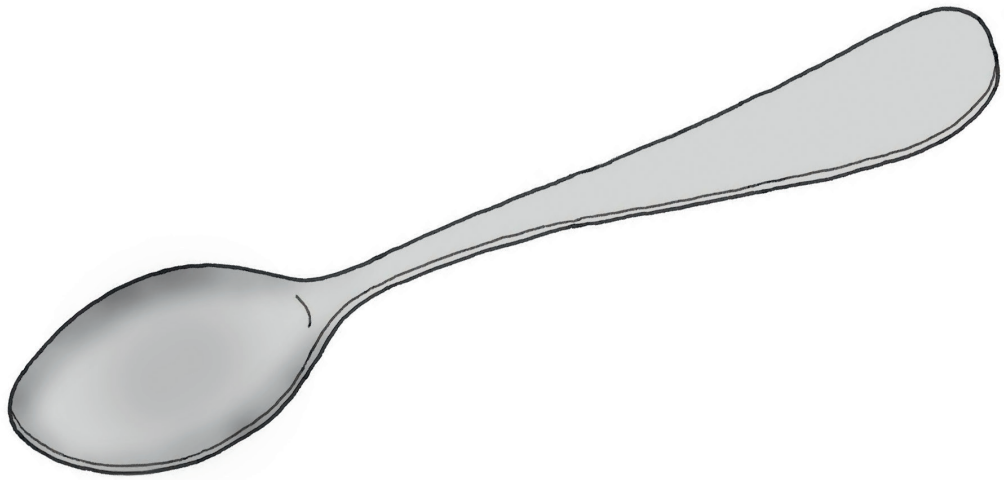
Gi poeng når femkantene overlapper og overlapp danner en firkant: 5-4-5. Er poengkriterier 5-4-5 innfridd, er det uten betydning for skåring hvor femkantene overlapper, om det er innbyrdes størrelsesforskjell mellom femkantene, rotert utførelse eller størrelsesforskjell mellom originalfigur og tegnet kopi. Se eksempler i «Manual MMSE-NR3». Er PAS misfornøyd med utførelse, og denne er feil (≠ 5-4-5), be PAS korrigere eller tegne figuren på nytt. Maks 3 forsøk. Skår beste forsøk. Er TL i tvil om poengkriterier 5-4-5 er innfridd, be PAS tegne figuren på nytt.

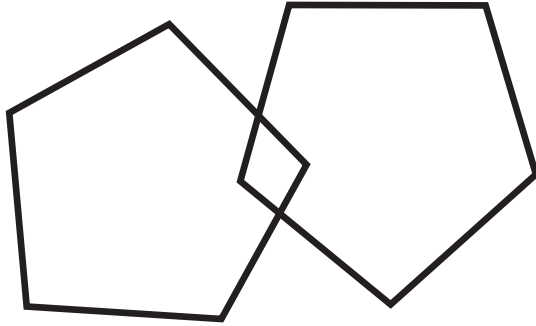
OPPGAVE 19. SKRIFTLIG SETNINGSFORMULERING

X

OPPGAVE 20. FIGURKOPIERING







Pek på ansiktet ditt